

УДК 35.088

ЯКІСТЬ ЯК КАТЕГОРІЯ В ЗМІСТІ РОБОТИ МИКОЛАЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Анна Старєва

У статті аналізується стан сучасної освіти Миколаївської області з позиції основних індикаторів категорії якості. Простежується провідна роль Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у формуванні регіональної освітньої політики, розвитку інноваційного мислення педагога, створенні нових освітянських проєктів, що ефективно впливають на загальний результат регіональної освіти.

Ключові слова: якість освіти, індикатори якості освіти, регіональна освітня політика, стратегія освіти.

КАЧЕСТВО КАК КАТЕГОРИЯ В СОДЕРЖАНИИ РАБОТЫ НИКОЛАЕВСКОГО ОБЛАСТНОГО ИНСТИТУТА ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Анна Старєва

В статье анализируется современное образование Николаевской области с позиции основных индикаторов категории качества. Прослеживается ведущая роль Николаевского областного института последипломного педагогического образования в формировании региональной образовательной политики, развития инновационного мышления педагога, создании новых образовательных проєктов, которые, эффективно влияют на общий результат регионального образования.

Ключевые слова: качество образования, индикаторы качества образования, региональная образовательная политика, стратегия образования.

QUALITY AS A CATEGORY IN THE CONTENT OF THE MYKOLAYIV REGIONAL IN-SERVICE TEACHER TRAINING INSTITUTE'S ACTIVITY

Anna Starieva

The situation in modern education of Mykolayiv region from the viewpoints of key indicators of a quality category is analyzed in the article. The leading role of the Mykolayiv Regional In-Service Teacher Training Institute in forming regional education policy, the development of a teacher' innovative thinking, creation of new educational projects which effectively influence the general results of the regional education is shown.

Key words: quality, indicators of quality of education, regional education policy, educational strategy.

Актуальність проблеми.

«Квалітативна революція» охопила всі сфери освіти й не залишила байдужими різні категорії та групи населення: освітян, батьків, громадські організації, державотворців і, навіть, дітей. Від того, чи вільно орієнтуватиметься людина в сучасному житті, адаптуватиметься до різних видів діяльності й умов, наскільки легко вона опануватиме нові професії, засвоюватиме величезні обсяги інформації, залежить не тільки її власна успішність як особистості, а й розвиток усєї держави, її конкурентоспроможність і престиж на світовій арені.

Проголошений Президентом і самим народом України курс реформ на «оздоровлення» нашої країни вимагає чіткого бачення стратегічної перспективи та розробки цілої низки тактичних завдань, спрямованих на реалізацію окресленої мети: утвердження національної конкурентоспроможності, забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку і високих стандартів життя громадян. Реалізація цієї мети залежить від якості освіти та провідника нових освітніх реформ.

Ступінь дослідження проблеми.

Проблема якості процесу і системи знань, їх подальшого ефективного використання задля розвитку конкретного індивіда й людського суспільства, у цілому, стало ключовим твердженням у програмних текстах політиків, науковців [1, с. 6–7], концептуальних положеннях незалежних експертів, дорадчих груп при МОН України [2].

Проблеми якості сучасної системи освіти в Україні розглядаються в наукових працях: Л. Ващенко, В. Євдокимова, В. Кременя, О. Локшиної, В. Лугового, Т. Лукіної, О. Ляшенка, В. Мадзігона, О. Овчарука, В. Олійника,

І. Прокопенка та ін.

Якість освіти є багатогранною категорією, що за своєю сутністю відображає різні аспекти освітнього процесу – філософські, демографічні, економічні, соціальні, політичні, педагогічні та розглядається науковцями й практиками як сукупність властивостей освіти, що визначають її здатність задовольняти певні потреби особистості, суспільства, держави відповідно до її призначення. Як педагогічну категорію, якість освіти характеризує ступінь досягнення поставлених цілей, завдань. Саме тому вона визначається сукупністю показників (критеріїв), що характеризують різні аспекти діяльності навчального закладу: зміст, форми, методи навчання, матеріально-технічна база, кадровий склад тощо. У статистичному аспекті якість освіти – це ступінь відповідності конкретного освітнього результату ідеальній моделі результату діяльності як державного та суспільного орієнтира й особистісного очікування. У критеріальному еквіваленті освітній результат вимірюється відповідними індикаторами, що потребує аналізу якості носія знань, ефективності процесу передачі та одержання знань, сприйнятливості методик передачі знань, фундаментальності, затребуваності й новизни отриманих знань для суб'єкта освітнього процесу, суспільства, держави.

Оскільки основне поняття «освіта» поширюється на освітній процес та його результат (освіченість), то і поняття «якість освіти» слід відносити як до результату, так і до процесу.

У оцінці якості освіти та визначенні перспектив її розвитку на регіональному ринку освітніх послуг, на наш погляд, слід урахувати:

суб'єкти освітнього процесу: учнів (або студентів, слухачів), педагогів (або вихователів, учителів, викладачів), керівників освітніми закладами (ДНЗ, ЗНЗ, ПТНЗ, ПНЗ, ВНЗ тощо), установами (департаментами/управліннями/відділами освіти); об'єкти: освітні стандарти (навчальні програми, плани), безпосередньо як навчальні заклади, так і чинники, що впливають на сучасну освіту, у тому числі глобалізаційні виклики ХХІ століття [4].

Метою статті є спроба аналізу якості регіональної освіти з урахуванням її внутрішніх і зовнішніх індикаторів та визначення пріоритетних завдань її розвитку в контексті суспільних викликів і державних орієнтирів.

Основний зміст. Дієвим засобом забезпечення високої якості освіти є її моніторинг та своєчасне прийняття оптимальних і ефективних управлінських рішень стосовно виявлених проблем.

Із метою отримання об'єктивної інформації про стан регіональної системи освіти задля прийняття виважених управлінських рішень в області забезпечено організаційно-методичний супровід 5-и моніторингових досліджень, ініційованих МОНУ (за методикою та інструментарієм Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОНУ) та повний цикл 7-и досліджень регіонального рівня. Практика організації та проведення останніх підтверджує факт конкретного замовлення, мобільного реагування на місцеві проблеми, більш глибокого та повного вивчення її стану, оперативного управлінського рішення.

Побудова регіональної системи моніторингу якості освіти потребує чіткого розуміння основних національних засад, що мають бути покладені в основу здійснення моніторингових досліджень в Україні,

та відповіді на конкретні питання, що повинні бути відображені в концепції національної системи моніторингу якості освіти. Слушною є думка **О. І. Ляшенка**, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена **НАПН України** з пропозицією укласти державну цільову програму моніторингу якості освіти на короткострокову (3–5 років) і середньострокову (5–7 років) перспективи [1].

На наш погляд, загальнонаціональний моніторинг повинен доповнювати і супроводжувати регіональний моніторинг, який варто проводити за допомогою єдиної загальнодержавної онлайн-програми регіонального моніторингу. Це зумовило б, із одного боку, існування єдиних підходів до моніторингу, можливість на загальнодержавному рівні в онлайн-режимі слідкувати за процедурою регіональних моніторингових та використовувати їх результати у своїх дослідженнях, з іншого – розбудову та вдосконалення програмного засобу на основі погляду всіх адміністративних одиниць країни на предмет змісту завдань, критеріїв оцінювання тощо.

Основною метою формування регіональної системи оцінки якості освіти є руйнування відомчої монополії на даний вид діяльності, створення єдиної системи діагностики стану освіти із залученням широких кіл громадськості, отримання об'єктивної інформації про стан якості освіти в Миколаївській області, підвищення рівня інформованості споживачів освітніх послуг, постійне оновлення й розширення показників і критеріїв оцінки якості.

Тож, першим пріоритетом освітньої політики має стати **формування регіональної системи оцінки якості освіти**, що забезпечить проведення оцінки освітніх ресурсів області, освітнього процесу та освітніх

результатів і виявлення факторів, що впливають на їх якість.

Найбільш традиційними для сучасних способів оцінки якості дошкільної освіти є показники якості освітніх умов: розвиток мережі дошкільних навчальних закладів, збільшення в них дітей, підготовка їх до школи. Зокрема, у першу чергу, розглядається якість реалізації освітньої програми дошкільника.

За статистичними даними, на вересень 2014 року в області функціонують 575 дошкільних навчальних закладів (43 137 дітей). Із них – 560 (97,4 %) дошкільних навчальних закладів – бюджетні (41 762 дитини), 5 (0,9 %) – відомчі (743 дитини), 10 (1,7 %) – приватні, засновані юридичними та фізичними особами (632 дитини). Усе ж, доволі розгалужена мережа дошкільної освіти не дозволяє задовольнити всі потреби цієї категорії дітей. Існують проблеми, що потребують вирішення: перевантаження дошкільних навчальних закладів та потреба у влаштуванні дітей до дошкільних навчальних закладів.

То ж, управлінські наміри в дошкільній освіті повинні бути спрямовані на вирішення проблем:

- *недостатньої кількості дошкільних навчальних закладів* унаслідок їх закриття, перепрофілювання та використання не за призначенням, тимчасового припинення діяльності дошкільних закладів на невизначений період у попередні роки;
- *обмеженого фінансування дошкільної освіти*, що ускладнює відновлення дошкільних навчальних закладів, будівництво нових закладів та модернізацію матеріально-технічної, навчально-методичної бази, уведення штатних одиниць відповідно до штатних

розписів;

- *недостатньої кількості навчально-наочних посібників, художньої літератури, електронних інформаційних ресурсів у дошкільних закладах*, що негативно впливає на якість дошкільної освіти, перешкоджає виконанню вимог Базового компонента дошкільної освіти;
- *недостатнього рівня роботи з батьками*, організації з ними консультативно-просвітницької роботи.

Вирішення зазначених проблем можливе за умови кластерного підходу всіх суб'єктів: обласної влади, місцевих органів управління, громадських органів самоврядування, освітніх інститутів.

Якість дошкільної освіти в рамках модернізації розглядається у зв'язку з питаннями наступності й забезпечення рівних стартових можливостей для дітей старшого дошкільного віку. При цьому лінія розвитку дошкільнят – принципова лінія модернізації дошкільної освіти. У зв'язку з цим, завдання, що стоять перед педагогами, – відійти від хибного розуміння підготовки дітей до навчання та експансії шкільних методів на території дитинства.

Уявлення про якість дошкільної освіти сьогодні значно трансформуються, набуваючи нових характеристик на підставі вимог, що висувуються з боку держави, суспільства, батьків. Забезпечують успішність особистості ті вміння, здібності, що розвиваються в процесі послідовного освоєння змісту освіти, починаючи з найбільш ранніх. Тому, **забезпечення рівних стартових умов для миколаївських дошкільнят** має стати одним із пріоритетних завдань органів місцевої влади, управління, методичної служби області. У процесі модернізації системи освіти особлива увага приділяється взаємодії з

громадянами, громадськістю як із основними представниками дітей, які отримують освітні послуги.

Для підвищення якості дошкільної освіти, забезпечення її сталого інноваційного розвитку Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України зорієнтовують педагогічні колективи дошкільних навчальних закладів на діяльність, у основі якої – «формування різнобічно розвиненої, духовно багатой, оптимістично та патріотично налаштованої особистості, починаючи з перших років життя дитини і завершуючи її вступом до школи» [2].

Стратегічними завданнями для дошкільної освіти Миколаївщини на найближчий час мають стати: розробка механізму розвитку дошкільної освіти на основі експериментальних інноваційних моделей та його впровадження в практику роботи; забезпечення захисту конституційних прав дітей дошкільного віку і державних гарантій щодо доступності й безоплатності здобуття такої освіти в державних та комунальних дошкільних навчальних закладах; оновлення системи неперервної освіти педагогів дошкільця; створення сучасного навчально-методичного забезпечення якісної дошкільної освіти району; підтримка та розвиток творчих ініціатив працівників дошкільної освіти району; пошук нових моделей роботи з батьками й громадськістю.

Школа, як освітня інституція, зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, в умовах цілеспрямованого навчання і виховання забезпечує подальше становлення особистості дитини, її інтелектуальний, фізичний, морально-етичний, мовленнєвий, соціальний, емоційно-вольовий розвиток.

На початок 2013/14 навчального року в області функціонували

562 загальноосвітні навчальні заклади (109 151 учень), у тому числі: 548 загальноосвітніх навчальних закладів комунальної форми власності (106 064 учні); 8 вечірніх (змінних) шкіл I–III ст. (2 558 учнів); 3 відомчі ЗОШ I ст. ДП НВКГ «Зоря»–«Машпроект» (330 учнів); 2 приватні ЗОШ I–III ст. (158 учнів); 1 школа соціальної реабілітації I–II ст. (41 учень).

За час незалежності України закладено підвалини законодавчого та нормативного регулювання загальної середньої освіти, що сприяло її становленню, розвитку та вдосконаленню мережі навчальних закладів різних типів.

Однак, на нинішньому етапі система загальної середньої освіти в Україні не повною мірою відповідає сучасним реаліям, потребам суспільства, індивідуальним запитам особистості, інноваційному розвитку економіки та інтеграції в європейській освітній простір. Це вимагає комплексного оновлення освітнього законодавства, починаючи з базового Закону України «Про освіту».

Суттєво звужено можливості доступу до якісної освіти дітей із сільської місцевості, порівняно з мешканцями міст. Про це свідчать результати зовнішнього незалежного оцінювання, яке діти зі сільських шкіл упродовж останніх років складають за всіма предметами гірше, ніж їхні однолітки з міських шкіл.

Узагальнення п'ятирічних результатів ЗНО випускників шкіл показало, що майже за всіма тестовими предметами випускники сільських шкіл (на противагу міським старшокласникам) частіше отримують бали, що не дають права подавати документи для вступу до ВНЗ III–IV рівнів акредитації. Наприклад, якщо взяти тест з української мови і літератури, то кількість учнів, які виявили результати

від 100 до 123,5 балів у школах міста, складає 7,86 %, а в сільських – 11,32 %.

До невирішених проблем в *освіті сільської місцевості* належать такі:

- структура мережі не повною мірою враховує освітні, виховні, оздоровлювальні та культурні потреби селян, що є причиною створення нерівноцінних умов для навчання і розвитку сільських та міських дітей;
- загальне зменшення кількості дітей впливає на мережу загальноосвітніх навчальних закладів, призводить до зменшення наповнюваності класів і шкіл, збільшення кількості загальноосвітніх навчальних закладів із малою чисельністю учнів і як результат – до зниження рівня якості освіти, скорочення педагогічного навантаження вчителів тощо;
- відсутність механізму вчасного і повного забезпечення навчальних закладів навчальними програмами, підручниками, посібниками, обладнанням призводить до дестабілізації процесу навчання;
- брак сучасного інформаційного супроводу є знеціненням сучасних завдань освіти;
- низький соціальний статус педагогічної діяльності не впливає позитивно на створення сучасного інноваційного освітнього середовища.

Отже, *головною проблемою сільської школи залишається диспропорція між заявленими потребами та наявними можливостями в якісних освітніх послугах.*

Сучасний етап модернізації системи загальної середньої освіти в Україні характеризується активізацією впливу держави на процеси в цій сфері.

Здійснюються заходи щодо формування оптимальної мережі навчальних закладів, що відповідають сучасним потребам населення, зміцнення їх матеріальної бази та подальшого створення освітніх округів.

Головною метою даного перетворення є *створення життєздатної системи неперервного навчання для досягнення високих освітніх рівнів і забезпечення можливостей постійного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального потенціалу як найвищої цінності нації.*

Усе ж за полемікою про тривалість навчання в середній школі, у щорічних проблемах зі зміною навчальних планів та програм, змінами в правилах вступу до ВНЗ майже поза увагою лишилося питання профорієнтаційного визначення майбутнього випускника.

Саме профільне навчання передбачає врахування освітніх потреб, нахилів і особливостей старшокласників, створення умов для навчання учнівської молоді відповідно до їхнього професійного самовизначення, що допомагає обрати професійний напрям, який більш відповідатиме як потребам суспільства, так і особистим здібностям. Такою формою навчання в Миколаївській області охоплені близько 65 % старшокласників. Однак, умови, у яких навчаються учні міських і сільських навчальних закладів, суттєво відрізняються, а отже й якість отриманих освітніх послуг також.

Пошуки оптимальних шляхів нівелювання різниці між сільськими і міськими навчальними закладами та оптимального використання наявних у регіоні ресурсів переконали керівників і педагогів загальноосвітніх навчальних закладів Миколаївщини в ефективності таких форм організації профільного навчання, як мережева взаємодія й соціальне партнерство між навчальними закладами та їх соціокультурним

оточенням.

В умовах, коли українське суспільство потребує швидких змін і мобільного вирішення проблем, у тому числі пов'язаних із якістю освіти, стрімко постає завдання *розробки та експериментальної апробації мережі інноваційних моделей загальноосвітніх навчальних закладів як еталонних систем та механізмів надання освітніх послуг, спрямованих на підвищення якості шкільної освіти.*

Пріоритетними напрямками освіти в кожному районі стають: розробка і впровадження моделей шкіл на нових концептуальних засадах; моделювання й упровадження нового змісту освіти; розвиток фахової компетентності та професійних якостей педагогів; реконструкція, ремонт та оновлення матеріально-технічної бази.

Шляхи реалізації проектів нових навчальних закладів потребують: наукових досліджень із питань освіти ХХІ століття; оновлення нормативної та правової бази інноваційної діяльності; використання міжнародного й вітчизняного досвіду впровадження інноваційних моделей шкіл; аналізу освітньої діяльності закладів освіти.

Результатом реалізації інноваційної діяльності щодо модернізації мережі навчальних закладів мають стати:

- створення та апробація моделей новітніх загальноосвітніх навчальних закладів із підходами до організації навчально-виховного процесу, зорієнтованими на майбутнє;
- розробка та впровадження нових механізмів формування експериментального та інноваційного напрямів освіти;
- розробка моделі ефективної системи координації управлінських і методичних служб, мережевої взаємодії в організації

експериментальної та інноваційної діяльності;

- підвищення якості знань учнів, підготовка їх до життя в суспільстві, що стрімко розвивається;
- розповсюдження та впровадження позитивних результатів експерименту в педагогічну практику загальноосвітніх навчальних закладів, місцевих органів влади.

Категорія якості в усіх закладах освіти має стати неодмінним атрибутом організації всього освітньо-виховного простору учня. З огляду на це, позитивно сприймається розробка єдиних загальнонаціональних методик, механізмів оцінки діяльності освітніх установ у процесі їх ліцензування, атестації та акредитації як єдиного незалежного інструментарію оцінки його якості.

Історичний досвід становлення зовнішнього незалежного оцінювання в Україні дає можливість погоджуватися з науковцями і практиками щодо його оцінки та констатувати:

1. Зовнішнє оцінювання стало найбільш системною і глибокою реформою в освіті України за роки незалежності. Це підтверджено провідними вітчизняними та зарубіжними експертами, результатами соціологічних досліджень та опитувань.

2. Запровадження зовнішнього незалежного оцінювання створило механізми для реального втілення конституційного права громадян на рівний доступ до вищої освіти на конкурсних засадах.

3. Потужний організаційно-технологічний потенціал системи зовнішнього оцінювання, набутий досвід та отримані результати не використовуються для здійснення моніторингу якості освіти як на загальнодержавному, так і регіональ-

ному рівнях.

4. УЦОЯО як установа, що здійснює оцінку якості освіти в країні, має бути незалежною та неупередженою.

5. Успішний подальший розвиток системи зовнішнього оцінювання неможливий без прийняття належної законодавчої бази.

6. У освітній системі України необхідно вдосконалювати зміст освіти та методики викладання навчальних дисциплін, що на даному етапі, у основному, спрямовані на нагромадження та відтворення знань, а не на їх використання.

7. Не доцільно звужувати функції зовнішнього оцінювання лише для організації конкурсного відбору до вищих навчальних закладів. Воно має бути спрямоване на сертифікацію рівня загальноосвітньої підготовки та моніторинг якості освіти в країні на різних рівнях.

8. Подальший розвиток зовнішнього оцінювання в Україні неможливо забезпечити без створення системи підготовки спеціалістів у галузі педагогічних вимірювань та розвитку наукових досліджень із проблем оцінювання якості освіти.

Прагнення педагогів і управліниць до якості освітнього продукту потребують потужної інноваційної освітньої діяльності як процесу внесення в освіту якісно нових елементів, що покращують її зміст, структуру, процес, результат.

Проектна діяльність, координатором якої в регіоні виступають ОІППО, допомагає подолати стереотипи управлінського, педагогічного мислення, схильність до стандартів в управлінні освітою та дає змогу педагогам стати активними суб'єктами інноваційної діяльності.

Наукова, інноваційна діяльність є невід'ємною складовою освітньої

діяльності й здійснюється відповідно до чинного законодавства України. Напрями науково-дослідницької діяльності навчальних закладів Миколаївської області реалізуються відповідно до стратегічних пріоритетних напрямів держави: виконання фундаментальних досліджень із метою впровадження їх в освітянську практику, поширення наукових знань, пов'язаних із функціонуванням галузі; вирішення науково-педагогічних проблем розвитку освіти в регіоні та актуальних проблем підвищення кваліфікації працівників закладів освіти, надання відповідних наукових і науково-методичних послуг, формування інноваційної культури суспільства.

МОІППО як координатор інноваційної політики в регіоні здійснює:

- поточне та перспективне планування науково-дослідної діяльності за погодженням із департаментом освіти, науки та молоді Миколаївської ОДА, Інститутом інноваційних технологій та змісту освіти, Національною академією педагогічних наук України, Міністерством освіти і науки України;
- подання Міністерству освіти і науки України, Національній академії педагогічних наук України, Інституту інноваційних технологій та змісту освіти, департаменту освіти, науки та молоді Миколаївської ОДА інформаційних і статистичних даних про результати науково-дослідних робіт.

Науково-педагогічними працівниками Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у 2013/14 навчальному році здійснювався науково-методичний супровід 3 всеукраїнських та 5 регіо-

нальних експериментів. Департаментом освіти, науки та молоді ОДА Миколаївської області дослідно-експериментальною роботою охоплено цілий ряд напрямів дошкільної, початкової освіти, заклади основної та старшої школи, що дозволяє провести наукові розвідки за цілим комплексом напрямів.

Результати дослідно-експериментальної роботи за зазначеними темами презентувалися в Національній академії педагогічних наук України, на засіданнях науково-методичної ради Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, ученої ради Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, круглих столів Міжнародної освітянської виставки «Сучасні заклади освіти» та Національної виставки «Інновації в освіті України», у наукових освітянських виданнях.

Результатом спільної інноваційної діяльності викладачів, методистів МОІШПО та миколаївських педагогів стають: навчальні технології, щорічно презентовані під час всеукраїнського конкурсу «Учитель року» та інших конкурсів педагогічної майстерності; оригінальні виховні ідеї – в учнівських проектах, зокрема цього року – до шевченківського ювілею «Посади калину» тощо; нестандартні підходи в управлінні (кластерний підхід до організації освітньо-культурного соціуму села).

Побічним продуктом інновацій як процесу творчої діяльності є зростання педагогічної майстерності вчителя і керівника, рівня його культури, мислення, світогляду, що вдало й ефективно продемонстровано різними категоріями освітян Миколаївщини в рамках започаткованого цього року проекту «Літня школа освітян України». Тобто творчий пошук веде до розвитку цілісної системи особистості педагога

як одного з важливих суб'єктів освітнього процесу, що відповідає за якість знань учня.

Навчально-виховний процес у закладах освіти різних типів і форм власності Миколаївської області на початок 2014/15 навчального року забезпечують понад 22 тис. педагогічних працівників. У школах області працює близько 11 тис. педагогів.

В умовах постійного реформування й модернізації національної, зокрема регіональної, освіти, побудови якісної неперервної освіти *підвищуються вимоги до вчителя.*

Реалізацію завдань державної політики у сфері освіти, розвиток професіоналізму та підвищення кваліфікації педагогічних і керівних кадрів області, взаємодію всіх складових системи безперервної педагогічної освіти забезпечує регіональна система післядипломної педагогічної освіти та методична служба області.

Серйозною проблемою методичних кабінетів і центрів останні роки залишається плінність кадрів, зумовлена, головним чином, умовами праці, низьким рівнем її оплати, невизначеністю статусу працівників тощо. Високий кадровий потенціал має бути підтверджений відповідними результатами фахової діяльності педагогічних працівників, що є одним із індикаторів якості регіональної освіти.

Із метою подальшого вдосконалення роботи на місцях, підвищення якості освіти в регіоні *одним із першочергових завдань державного значення визнано розвиток професійних компетентностей працівників методичної служби, зростання їх кваліфікаційного рівня,* адже вони, безпосередньо, відповідають за якість психолого-педагогічних кадрів у регіоні. Саме тому, особливої актуальності в діяльності освітян Миколаївщини у 2013/14 навчальному

році набула координація роботи районних (міських) методичних кабінетів (центрів) із актуальних питань нового змісту освіти.

Діюча система заходів, у яких беруть участь педагоги, що спрямовані на підвищення якості освіти в області, сприятиме підвищенню їх фахової майстерності. У міжкурсовий період до науково-методичної роботи залучені понад 10 тисяч педагогічних і керівних кадрів, проведені близько 400 заходів за рік, упроваджені нові форми навчання більш практичного спрямування (тренінги, семінари, дебати, дискурси, методичні квести, бенчмаркінги, вітальні, авторські творчі майстерні, майстер-класи, університети знань, школи педагогічного досвіду, педагогічні студії, стажування, проходження навчання за основним місцем роботи). Для задоволення індивідуальних освітніх запитів педагогів запропоновані понад 40 проектів професійного розвитку, сертифіковані учасники 16 проектів.

За активною роботою інституту і методичної служби також криються певні **проблеми і виклики**: неготовність певної частини освітян до інноваційної діяльності, недостатність системи мотивації стимулювання інноваційної діяльності; незначна координація діяльності методичних служб щодо збільшення вимог до якості підвищення кваліфікації для підготовки компетентних педагогічних кадрів – фундаторів освітніх інновацій; недофінансованість послуг, пов'язаних із підвищенням кваліфікації педагогічних та керівних кадрів області, району.

МОІППО, здійснюючи науково-методичний супровід, виступає не тільки провідником нової державної політики в галузі освіти, але й суб'єктом підтримки всіх інноваційних процесів через розширення спектрів освітніх послуг і форм

взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Відповідно головним завданням інституту в контексті нової регіональної освітньої моделі є формування готовності педагога до роботи в умовах глобалізаційних викликів та інтеграційних процесів.

У системі мережевої взаємодії в контексті виконання Програми спільної діяльності МОІППО співпрацює з Міністерством освіти і науки України, Національною академією педагогічних наук України, Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти, відділами (управліннями) освіти, методичними кабінетами (центрами) щодо забезпечення умов професійного розвитку педагогічних працівників та науково-методичного супроводу реформування й модернізації системи дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти області.

Індикаторами виконання державних завдань щодо розбудови нової регіональної освіти мають стати: посилення кластерної організації взаємодії; модернізація системи підвищення кваліфікації з урахуванням тенденції до оновлення технологій навчання дорослих; науково-методичний супровід професійного зростання педагогів; реалізація власної індивідуальної професійно-особистісної траєкторії на засадах компетентісно-орієнтованого підходу шляхом індивідуалізації та диференціації процесу неперервного навчання; розширення й диверсифікація освітніх послуг у системі післядипломної педагогічної освіти, орієнтація на особистісні запити та потреби слухачів; подальше формування єдиного інформаційно-освітнього Інтернет-простору регіональної системи післядипломної педагогічної освіти, організація корпоративного навчання; удосконалення механізму мережевої взаємодії інституту, методичних служб

області та професійних об'єднань педагогів для забезпечення якості освіти.

Особливістю регіональної системи післядипломної освіти як провідника державної освітньої політики та фундатора інновацій в області є:

- орієнтація на ринок освітніх послуг, задоволення потреб регіону у кваліфікованих педагогічних кадрах;
- висока планка вимог до якості підвищення кваліфікації, розширення спектра освітніх послуг, орієнтація системи на потреби регіонального ринку праці, сучасні виклики;
- якісні зміни щодо змісту, форм, методів і моделей навчання на засадах індивідуалізації навчального процесу, побудови індивідуальних освітніх траєкторій особистісного розвитку педагогів;
- неперервність професійного навчання, що забезпечує фахівців професійними вміннями, навичками, ґрунтується на сучасних спеціальних знаннях, критичному мисленні, здатності застосовувати наукові надбання на практиці.

Категорія якості виступає провідною домінантою в змісті роботи Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Це потребує від усіх суб'єктів освітнього середовища післядипломної освіти як «освіти дорослих»: динамічності, своєчасного реагування на сучасні виклики суспільства й освіти, потреби особистості; створення сучасного нормативно-правового поля, що забезпечить можливість здобувати освіту впродовж усього життя на основі індивідуальних навчальних планів, різноманітних за видами, формами та моделями навчання; рівного доступу до якісної освіти для всіх категорій педагогічних працівників, підтримки та професійного супроводу щодо побудови індивідуальних траєкторій навчання, їх особистісного професійного розвитку; підтримки й розвитку творчих ініціатив фахівців, підвищення соціального статусу педагогів; підвищення вимог до якості підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, формування в них креативних якостей, рефлексивної культури педагогів; забезпечення механізмів взаємодії інституту післядипломної педагогічної освіти і методичних служб управлінь (відділів) освіти, навчальних закладів, творчих об'єднань педагогів, асоціацій.

Література

1. Ляшенко О. І. Методологічні засади створення національної системи моніторингу якості освіти / О. І. Ляшенко // Вісник ТІМО. – 2013. – № 1–2. – С. 6–7.
2. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>.
3. Про організацію навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах і вивчення базових дисциплін в основній школі: лист МОН України від 01.07.2014 № 1/9-343 // Початкове навчання. – 2014. – № 24 (391). – С. 2–20.
4. Кремень В. Україна: ідентичність у добу глобалізації (начерки метадисциплінарного дослідження) / В. Кремень, В. Ткаченко. – К.: Знання України, 2013. – 415 с.